

(อม.๓๐)

คำพิพากษา

คดีหมายเลขดำที่ อม. ๑๓๕/๒๕๕๙

คดีหมายเลขแดงที่ อม. ๑๘๓/๒๕๕๙

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

วันที่ ๒๐ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายวีระศักดิ์ ใจสมุทร ผู้คัดค้าน

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้วินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจริงหรือไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีเข้ารับตำแหน่งกรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในการดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลทุ่งหว้า อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล ห้ามมิให้ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กับลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔, ๑๑๙ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

ผู้คัดค้านให้การรับสารภาพ

พิเคราะห์คำร้อง เอกสารประกอบคำร้อง และคำให้การของผู้คัดค้านแล้ว เห็นว่า คดีวินิจฉัยได้ โดยไม่จำเป็นต้องเรียกพยานมาไต่สวน ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้คัดค้านได้ระบอแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง รองนายกเทศมนตรีตำบลทุ่งหว้า อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และพ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ผู้คัดค้านไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้ว เป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้คัดค้านชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบกรณีดังกล่าวต่อผู้ร้องแล้ว ผู้คัดค้านมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง แต่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง

มีปัญหาต้องวินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสาร ประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณี พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย การป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๗) กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น และผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และผู้ร้องออกประกาศ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๔ (๖) (ข) กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ขณะผู้คัดค้าน ดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลทุ่งหว้า แม้ต่อมาผู้ร้องออกประกาศคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่ประกาศดังกล่าวยังคงกำหนดให้รองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้คัดค้านจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องภายใน

สามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง วันพ้นจากตำแหน่ง และวันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ผู้คัดค้านไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้ร้องมีหนังสือแจ้งให้ผู้คัดค้านชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลของการไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อผู้ร้องแล้ว ผู้คัดค้านมีหนังสือชี้แจงว่า ไม่ทราบว่าจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อหมดวาระการดำรงตำแหน่ง ทีมผู้สมัครของผู้คัดค้านไม่ได้รับเลือก จึงไม่ทราบข้อปฏิบัติ หลังจากหมดวาระ ผู้คัดค้านไม่ได้ประสงค์ลงสมัครอีก จึงไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง ซึ่งคำชี้แจงของผู้คัดค้านไม่น่าเชื่อถือและเป็นการง่ายแก่การกล่าวอ้าง ไม่มีเหตุผลเพียงพอให้รับฟัง ประกอบกับชั้นพิจารณาผู้คัดค้านให้การรับสารภาพ พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้คัดค้านไม่ใส่ใจต่อการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องให้ถูกต้องตามที่กฎหมายกำหนด มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สินนั้น ซึ่งการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเป็นหน้าที่สำคัญของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องปฏิบัติ อันเป็นมาตรการในการตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อให้เกิดการตรวจสอบผู้ใช้อำนาจรัฐ จึงฟังได้ว่าผู้คัดค้านจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี มีผลห้ามมิให้ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง นอกจากนี้ ผู้คัดค้านเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ การกระทำของผู้คัดค้านซึ่งจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จึงเป็นความผิดฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ด้วย

ส่วนคดีอาญาที่ผู้ร้องขอให้ลงโทษผู้คัดค้านในข้อหาเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดกรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่ง องค์คณะผู้พิพากษามีมติเสียงข้างมากกว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ระบุว่าโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ แต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้บัญญัติเรื่องอายุความไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำบทบัญญัติในภาค ๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๗ ดังนั้น ความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ จึงมีอายุความห้าปี ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมาyingศาลภายในกำหนดเวลาดังกล่าวนับแต่วันกระทำความผิด คดีเป็นอันขาดอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) แม้ระหว่างพิจารณามีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๐ โดยมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เมื่อได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วให้อายุความสะดุดหยุดลง” ก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวมีผลทำให้ระยะเวลาที่บุคคลอาจต้องรับโทษอาญาเพิ่มขึ้นหรือหนักกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) จึงต้องใช้บทบัญญัติเรื่องอายุความตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๕ (๔) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง ที่ใช้บังคับในเวลาที่กระทำความผิดซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ในปัจจุบันก็บัญญัติหลักการนี้ไว้เช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อผู้คัดค้านมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ตามลำดับ ซึ่งครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๕ แต่ผู้คัดค้านไม่ยื่นภายในกำหนดเวลาดังกล่าว จึงถือว่าผู้คัดค้านกระทำความผิด

ในวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๔ และวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๕ อันเป็นวันถัดจากวันที่ครบกำหนดยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ อันเป็นการฟ้องภายในกำหนดอายุความห้าปีนับแต่วันที่ผู้คัดค้านกระทำความผิดก็ตาม แต่เมื่อไม่ได้ตัวผู้คัดค้านมาศาลภายในอายุความดังกล่าวนับแต่วันที่ผู้คัดค้านกระทำความผิดคดีส่วนอาญาที่ขอให้ลงโทษผู้คัดค้านในข้อหาดังกล่าวจึงขาดอายุความ สิทธิภาคีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) ปัญหาเรื่องอายุความในคดีอาญาเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ผู้คัดค้านไม่ได้ยกขึ้นต่อศาลมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ วรรคสาม

พิพากษาว่า นายวีระศักดิ์ ใจสมุทร ผู้คัดค้าน จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในการดำรงตำแหน่งรองนายกเทศมนตรีตำบลทุ่งหัว อำเภอทุ่งหัว จังหวัดสตูล ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ห้ามมิให้ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ วรรคสอง ก็มีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ ฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี จำคุก ๒ เดือน และปรับ ๘,๐๐๐ บาท ผู้คัดค้านให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ ลดโทษให้กึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๔,๐๐๐ บาท ไม่ปรากฏว่าผู้คัดค้าน

เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน โทษจำคุกจึงให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ ไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙, ๓๐ ข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยก.

นายปกรณ์ มหรรณพ

นายไมตรี สุเทพากุล

นายวัฒนา วิทยกุล

นายวีรวิทย์ สายสมบัติ

นายปกรณ์ สุวรรณพรหมา

นายรัชยา สัตยาบัน

นายธีระ เบญจรัศมีโรจน์

นายรังสรรค์ กุลาเลิศ

นายจักรกฤษ เจริญเลิศ